herpy

GEKONY

Peters' spotted gecko

Geckolepis maculata

Niewielki, nocny gatunek nadrzewny z północno-zachodniego Madagaskaru o nieproporcjonalnie dużych łuskach, które odpadają przy mocnym chwycie, dzięki czemu zwierzę może wymknąć się drapieżnikowi. W terrarium jest odporny, ale bardzo delikatny przy dotyku i najlepiej nadaje się do obserwacji.

Rodzina: Gekkonidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**8-13 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**7-10 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Suchy las i las deszczowy**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**20-24 °C**
Miejsce wygrzewania	**27-29 °C**
Temperatura w nocy	**17-21 °C**
Wilgotność	**60-80%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady i gotowa karma**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Inkubacja	**60-90 dni** przy 25-28 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Geckolepis maculata to niewielki, masywnie zbudowany gekon z dużą głową, dużymi oczami o pionowej źrenicy, mocnymi kończynami i lamelkami czepnymi pod palcami. Barwa podstawowa jest szara do beżowej z ciemniejszymi plamami, pasami lub prążkami, a duże łuski mają wyraźny, opalizujący połysk. Epitet gatunkowy pochodzi od łacińskiego *macula*, czyli plama, i odnosi się do plamistego ubarwienia.

Cechą szczególną jest skóra. Gdy zwierzę zostanie schwytane, łuski wraz z warstwą skóry mogą się oderwać, tak że gekon wyślizguje się z uchwytu, a drapieżnikowi zostaje w pysku garść łusek. To mechanizm obronny, a nie choroba. Łuski odrastają i po pewnym czasie nowych nie da się odróżnić od pierwotnych, jednak gatunek jest bardzo delikatny przy dotyku.

Gatunek opisał w 1880 roku Wilhelm Peters. Rodzaj *Geckolepis* ma trudną taksonomię, ponieważ układ łusek jest zmienny, a badania genetyczne ujawniły kilka gatunków kryptycznych. *G. humbloti* z Komorów przywrócono w 2016 roku do rangi odrębnego gatunku, a *G. megalepis* z wapiennych iglic Ankarany opisano w 2017 roku. Dokładne granice *G. maculata* wciąż uważa się za niepewne, dlatego zwierzęta w handlu nie zawsze są pewnie oznaczone do gatunku.

Długość całkowita wynosi 8-13 cm wraz z ogonem, a pojedyncze osobniki osiągają do 18 cm. Masa ciała nie jest udokumentowana, a długość życia w niewoli wynosi 7-10 lat.

Występowanie i środowisko

Geckolepis maculata występuje w północno-zachodniej części Madagaskaru oraz na kilku małych wyspach u wybrzeża: Nosy Be, Nosy Komba, Nosy Sakatia, Nosy Mitsio i Nosy Fanihy. Miejscem typowym jest Anfica w północno-zachodnim Madagaskarze. Gatunek nie występuje na Majotcie, gdzie zastępuje go *G. humbloti*.

Ponieważ granice gatunku są niepewne, starsze dane o stanowiskach z innych części Madagaskaru i z Komorów mogą w rzeczywistości dotyczyć innych gatunków z tego rodzaju.

> **Naturalny zasięg:** Madagaskar.

ŚRODOWISKO

Rodzaj *Geckolepis* zamieszkuje lasy pierwotne i wtórne oraz siedliska zdegradowane, a *G. maculata* żyje w lasach północno-zachodniego Madagaskaru i na pobliskich wyspach. Zwierzę jest aktywne nocą i wspina się po drzewach i krzewach. W dzień kryje się w szczelinach, za korą i w dziuplach.

W naturze gatunek żywi się głównie owadami, ale zjada też trochę nektaru i owoców. Klimat jest tropikalny i ciepły, z wysoką wilgotnością powietrza, zwłaszcza w porze deszczowej. Pomiary temperatury i wilgotności w siedliskach gatunku nie są udokumentowane, dlatego zalecenia w częściach dotyczących hodowli opierają się na doświadczeniach z niewoli i na siedlisku rodzaju.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Absolutne minimum dla jednego dorosłego zwierzęcia to terrarium o wymiarach 30 × 30 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość), a większe jest lepsze. Wysokość jest ważniejsza niż powierzchnia dna, ponieważ *Geckolepis maculata* żyje wysoko wśród gałęzi. Siatkowa pokrywa zapewnia dobrą wymianę powietrza.

Urządź terrarium gałęziami, pnączami, rurami korkowymi i półkami na kilku wysokościach oraz gęstym listowiem, aby zwierzę mogło się ukryć w ciągu dnia. Żywe rośliny pomagają utrzymać wilgotność i dają osłonę. Zastosuj podłoże z wilgotnej, przepuszczalnej ziemi lub włókna kokosowego w warstwie co najmniej 5 cm, najlepiej z warstwą liści na wierzchu, tak aby spadające zwierzę wylądowało miękko. Usuwaj odchody codziennie, a całe podłoże wymieniaj co trzy-cztery miesiące.

Otwieraj terrarium jak najrzadziej i jak najspokojniej. Wystrój nie może mieć ostrych krawędzi ani szorstkiej kory, które mogłyby zedrzeć zwierzęciu łuski.

TEMPERATURA

W dzień w większej części terrarium powinno być 20-24 °C, a niewielka ciepła strefa u góry może osiągać 27-29 °C. W nocy temperatura może spaść do 17-21 °C. Ogrzewanie nocą nie jest potrzebne.

Użyj małej, słabej żarówki grzewczej po jednej stronie, najlepiej sterowanej termostatem lub ściemniaczem, i mierz temperaturę cyfrowym czujnikiem tuż pod żarówką oraz w chłodnym końcu. Unikaj promienników ceramicznych i kolorowych żarówek. Jeśli temperatura stale przekracza 30 °C, trzeba zmniejszyć grzanie.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Gatunek potrzebuje wysokiej wilgotności powietrza: średnio 60-80 %. Zraszaj terrarium wieczorem, tak aby liście i wystrój były wilgotne, a w razie potrzeby ponownie rano. Zwierzę pije krople z liści i elementów wystroju.

Postaw też małą miseczkę ze świeżą wodą, najlepiej nieco wyżej na półce, i wymieniaj wodę codziennie. Miseczka powinna mieć niski brzeg, aby zwierzę, które do niej wpadnie, mogło się wydostać. Podłoże i powietrze muszą lekko przesychać między zraszaniami, w przeciwnym razie ryzykujesz pleśń i problemy ze skórą. Mierz wilgotność cyfrowym higrometrem pośrodku terrarium. Jeśli trudno ją utrzymać w nocy, może pomóc zraszacz sterowany higrostatem.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest nocny i nie udokumentowano zapotrzebowania na UVB. Mimo to zaleca się słabe światło UVB jako zabezpieczenie, ponieważ suplementy wapnia i witamin nie zastąpią w pełni światła. Użyj świetlówki UVB lub żarówki kompaktowej dla gatunków cieniolubnych (strefa Fergusona 1), zamontowanej nad siatkową pokrywą po jednej stronie, tak

aby zawsze były zacienione miejsca do schronienia.

Światło UV nie przechodzi przez szkło, więc okno nie dostarcza UVB, ale może przegrzać terrarium. Utrzymuj oświetlenie przez około 11 godzin zimą i 13 godzin latem, sterowane programatorem czasowym, i wyłączaj wszystko na noc. Wymieniaj źródło UVB zgodnie z zaleceniami producenta, zwykle co pół roku.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Podstawą diety są żywe owady: świerszcze, szarańcza, karaczany dubia i podobne. Owady powinny być nieco mniejsze od głowy zwierzęcia i lekko oprószone wapniem. Młode i osobniki młodociane dostają owady codziennie. Dorosłe dostają owady dwa razy w tygodniu. Podawaj tyle, ile zwierzę zje w 5-10 minut, a resztki usuwaj.

Uzupełniaj dietę gotowym pokarmem dla owocożernych gekonów, rozrobionym na gęstą papkę i podawanym w małej miseczce wysoko w terrarium: raz lub dwa razy w tygodniu dorosłym i dwa razy w tygodniu młodym. Gotowy pokarm pokrywa zapotrzebowanie zwierzęcia na owoce i witaminy. Ważna jest różnorodność, więc zmieniaj rodzaje owadów. Gotowy pokarm może stać przez dwa-trzy dni, jeśli pozostaje wilgotny.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Geckolepis maculata to płochliwy, ciekawski nocny gekon, który najczęściej siedzi nocą na gałęziach lub na szybach. Staje się stosunkowo oswojony, jeśli pozwoli mu się do ciebie przyzwyczaić, i chętnie bierze pokarm z pęsety.

Odradza się branie na ręce. Skóra jest tak delikatna, że nawet ostrożny chwyt może sprawić, że łuski odpadną, a zwierzę może się zestresować. Jeśli musisz przenieść zwierzę, użyj drobnej siatki lub małego pojemnika, do którego pozwolisz mu wejść, i nigdy palców.

Para lub dwie samice mogą żyć razem, ale kilka zwierząt w jednym terrarium łatwo prowadzi do walk i urazów. Samców nigdy nie wolno trzymać razem. Najbezpieczniej jest trzymać zwierzęta pojedynczo i łączyć parę tylko na czas rozrodu, pod ścisłym nadzorem i z mnóstwem kryjówek.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Różnice płciowe nie zostały bliżej opisane dla *Geckolepis maculata*. Jak u większości gekonów samca można rozpoznać po zgrubieniu u nasady ogona, gdzie leżą hemipenisy, gdy zwierzę jest w pełni wyrośnięte. Wiek i rozmiar w momencie osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane dla tego gatunku. Poczekaj, aż zwierzęta będą w pełni wyrośnięte i w dobrej kondycji, zanim je połączysz.

GODY I KOPULACJA

O kopulacji *G. maculata* jest niewiele informacji. Jeśli samiec i samica są trzymani razem, można zakładać, że się rozmnożą. Umieść je w terrarium z wieloma kryjówkami, aby samica mogła uciec od samca, i uważnie obserwuj przez pierwsze noce. Rozdziel je, jeśli samiec jest agresywny lub jeśli samica traci łuski albo masę ciała.

Nie udokumentowano, czy gatunek potrzebuje zimowania, aby wejść w stan rozrodczy.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Gatunek jest jajorodny. Liczba jaj w zniesieniu, odstępy między zniesieniami i miejsce składania jaj nie są udokumentowane dla *G. maculata*; liczby w ramce z danymi to szacunki zapożyczone od gekonów ogólnie i należy traktować je z ostrożnością. Wiele gekonów przykleja jaja do powierzchni, np. pod korą, za korkiem lub na liściach.

Daj samicy małe pudełko do składania jaj z wilgotnym włóknem kokosowym lub torfowcem oraz wiele poziomych powierzchni w terrarium i codziennie sprawdzaj, czy są jaja. Zapewnij obfitość wapnia i owadów przez cały sezon, aby samica nie została wyczerpana z wapnia.

INKUBACJA

Przenoś jaja ostrożnie i bez obracania; jeśli są przyklejone do powierzchni, można przenieść całą powierzchnię. Umieść je w małym pudełku z wilgotnym wermikulitem lub perlitem i otworami wentylacyjnymi w pokrywie i utrzymuj w temperaturze około 25-28 °C.

Czas inkubacji dla tego gatunku nie jest udokumentowany. Wartości w ramce z danymi, 60-90 dni w 25-28 °C, zapożyczono od gekonów o podobnej wielkości i należy je traktować jako szacunek. Pozostaw jaja, aż nastąpi wyklucie lub będą wyraźnie martwe.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Brak udokumentowanych doświadczeń z odchowem młodych *G. maculata*. Wyjściowo traktuje się je jak małe, nadrzewne gekony: mały pojemnik z wilgotnym podłożem, kryjówkami i możliwością wspinaczki, codzienne zraszanie i małe owady oprószone wapniem każdego dnia, uzupełnione gotowym pokarmem.

Trzymaj młode pojedynczo lub w małych grupach o tej samej wielkości i rozdziel je, jeśli dochodzi do pogryzień. Dotykaj ich jak najmniej, ponieważ łuski i skóra są u małych zwierząt jeszcze delikatniejsze.

Zdrowie i częste błędy

Geckolepis maculata uchodzi za gatunek odporny, ale nie udokumentowano chorób szczególnych dla tego gatunku. Typowe problemy są takie same jak u innych małych gekonów i najczęściej wynikają z warunków utrzymania:

- Utrata łusek i skóry po chwytaniu, ucisku lub kontakcie z ostrymi przedmiotami. Unikaj chwytania zwierzęcia i usuń ostre elementy wystroju.
- Niedobór wapnia i witaminy D3, który powoduje miękkie kości, drżenie i wykrzywione kończyny. Oprószaj owady wapniem, stosuj dobry gotowy pokarm i słabe światło UVB.
- Stale mokre podłoże i słaba wentylacja, które prowadzą do pleśni, grzybicy i problemów ze skórą.
- Zbyt wysoka temperatura, która powoduje stres i brak apetytu.
- Resztki skóry, które pozostają po linieniu, zwłaszcza przy zbyt niskiej wilgotności.

Udaj się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni, ma duże uszkodzenia skóry lub wydaje się osowiałe.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.